Voorstel

Cluster	**:** staf	**Nummer**	**:**
Portefeuillehouder	**:** Leo Pieter Stoel	**Datum vergadering**	**:**
Onderwerp	**:** Participatie Ameland		

Voorgesteld besluit

1. **Vaststellen Participatievisie Ameland**
2. **Vaststellen Inspraak- en participatieverordening gemeente Ameland 2023**

Beoogd effect

Door de visie en verordening richting geven aan de participatieve aanpak van de gemeente Ameland. Door het geven van richting de participatieve aanpak verbeteren.

Inleiding

Participatie is het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden bij het proces van besluitvorming over een project, activiteit of beleid. Burgers willen niet dat de overheid alles voor hen oplost met een standaardoplossing. Ze willen maatwerk en een overheid die met hen meedenkt. Zo ontstaat een nieuwe samenwerking tussen burgers en de overheid waar participatie een belangrijk begrip is.

Achtergrondinformatie

Het belang dat de gemeente hecht aan overheids- en burgerparticipatie komt aan bod in het coalitieakkoord 2022-2026 en de raadsagenda (punt 7.1): *Alles wat we als gemeente doen, doen we voor de samenleving. Bij onderwerpen die zich daarvoor lenen of daarom vragen, zoeken we met de samenleving naar invullingen en oplossing. Dit is makkelijk gezegd maar moeilijker gedaan. Echte aandacht, gezond verstand en de wil tot écht (mede)eigenaarschap zijn in ieder geval goede vertrekkenpunten voor resultaat en succes.* We kijken als gemeente steeds meer naar participatie, waarbij het belangrijk is om belanghebbenden te betrekken en het gesprek met elkaar te voeren.

Daarnaast is er sprake van nieuwe wetgeving. De Omgevingswet zit er aan te komen. Een ander wetsvoorstel gaat over de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Deze wet is geagendeerd voor besluitvorming waarbij er wordt voorgesteld om de huidige inspraakverordening te verbreden naar een participatieverordening.

De Omgevingswet
De Omgevingswet stimuleert vroegtijdige participatie. Zo kunnen overheden op tijd belangen, meningen en creativiteit op tafel krijgen. De wet zegt over participatie het volgende: *het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit.* Momenteel staat de ingangsdatum van de Omgevingswet gepland op 1 januari 2024.

Wet versterking participatie op Decentraal niveau
Voor nog betere participatie op decentraal niveau is een wetsvoorstel in voorbereiding. Daarin wil men de inspraakverordening die nu nog geldt, verbreden naar een participatieverordening. Het wetsvoorstel stimuleert decentrale overheden om participatiebeleid te ontwikkelen: beleid over de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Het voorstel nodigt overheden ook uit dit beleid uit te werken in de participatieverordening. Decentrale overheden mogen zelf beslissen op welke manier ze inwoners betrekken bij de verschillende beleidsfasen.

Daarnaast is het de wens om burgers meer te betrekken. Burgers zijn namelijk niet altijd tevreden over de overheid. Vaak hebben zij het gevoel dat er over hen wordt besloten en niet in samenspraak met hen. Dit gevoel leidt vaak tot extra weerstand. Steeds duidelijker wordt ook dat de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening (en besluitvorming) toeneemt als burgers op tijd en in de juiste mate bij het onderwerp worden betrokken. Waar het gaat om de dienstverlening van de gemeente aan individuele burgers, bijvoorbeeld rond een vergunningprocedure, is de betrokkenheid meestal zeer hoog en is het extra van belang dat de gemeente de burger een duidelijke rol geeft.

Participatie vergt een andere houding van gemeenten. Mensen willen betrokken worden bij wat er in hun omgeving gebeurt, wat er verandert en ook wat behouden moet worden. Mensen willen gehoord worden en willen ervaren dat de gemeente hun situatie begrijpt en hun inbreng serieus neemt. Dit betekent dat de gemeente al in een vroeg stadium het gesprek aangaat met initiatiefnemers, betrokkenen, omwonenden en bezwaarden, en van daaruit zoekt naar praktische en werkbare oplossingen, uiteraard binnen de randvoorwaarden van de regelgeving. Gemeente Ameland is hier (nog) niet voldoende op ingericht. Een participatieve aanpak vergt een verdere ontwikkeling van vaardigheden van medewerkers. Omdat het invoeren van participatie op vrijwel alle beleidsvelden aan de orde is, is een integrale aanpak hiervoor gewenst. De participatievisie- en verordening zijn de aanvang van de integrale aanpak.

Na het vaststellen van de participatievisie staat het opstellen van een Toolkit Participatie op de planning. Met deze Toolkit worden de uitgangspunten vanuit de visie verder vormgegeven in werkwijzen.

Argumenten

1.1 De visie geeft richting aan participatie.

Het is van belang lokale democratische processen door participatie van inwoners te verrijken, de samenwerking tussen gemeente en inwoners te versterken en helderheid te geven over de invulling van een participatieprocedure.

2.1 Gelet op de voorgenomen wijziging van artikel 150 Gemeentewet dienen gemeenten over een participatieverordening te beschikken.

Met vaststelling van de Inspraak – en participatieverordening wordt geanticipeerd op de invoering van de ‘Wet versterking participatie op decentraal niveau’. Met deze wet wordt artikel 150 van de Gemeentewet gewijzigd en zijn gemeenten genoodzaakt om hun inspraakverordening om te zetten naar een participatieverordening.

2.2 Met de vaststelling van de verordening wordt geanticipeerd op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

In de Omgevingswet is participatie verankerd en daarmee niet vrijblijvend. Ook deze wet maakt het noodzakelijk om een participatieverordening vast te stellen. In de verordening is daarom ook alvast met de inwerkingtreding van deze wet rekening gehouden. De huidige planning voorziet dat de Omgevingswet op 1 juli 2024 in werking treedt.

Kosten en dekking

De raad heeft voor 2022 een budget van €50.000 beschikbaar gesteld voor het onderwerp participatie. Hiervoor is een gedeelte gebruikt voor het opstellen van de DOM (Dorpsontwikkelingsmaatschappij) met Buren. Een ander deel is gebruikt voor coaching en opleiding van de participatiemedewerker. Per saldo is hiermee ongeveer € 10.000 besteed, waardoor op dit onderdeel bij de jaarrekening 2022 een voordelig verschil zal blijken van € 40.000.
Omdat dit project echter in 2023 doorloopt, zullen ook in dat jaar nog middelen nodig zijn. Hierop wordt bij de aanstaande Kadernota terug gekomen, waarbij ook een inmiddels ontvangen subsidie van de provincie (€ 22.500) wordt betrokken.

De kosten voor het opstellen van de Toolkit participatie worden geraamd op €22.500. Omdat deze kosten in 2023 zullen worden gemaakt, wordt voorgesteld om dit deel van het (participatie)budget van 2022 opnieuw beschikbaar te stellen voor het jaar 2023. Het formele besluit hiervoor zullen wij aan u voorleggen via de eerstvolgende begrotingswijziging 2023 (die in samenhang met de Kadernota wordt opgesteld).

Risico's of kanttekeningen

1. De Omgevingswet is nog niet ingevoerd. In de verordening staat in paragraaf 5 de Omgevingswet beschreven, dit artikel treedt pas in werking als de Omgevingswet is ingevoerd.
2. Het is een risico dat niet iedereen van te voren nadenkt over participatie. Daarom is het belangrijk om bij projecten en beleid maken een startnotitie op te stellen waarbij een hoofdstuk participatie wordt ingevoerd. Men is dan genoodzaakt om van te voren na te denken over participatie.
3. Participatie is bij elk project anders. Dit maakt dat er telkens een op-maat participatie traject zal moeten worden ontwikkeld. Door middel van "best practices" wordt geleerd en gedeeld wat in vergelijkbare trajecten goed werkt en wat niet.
4. Doordat de participatievisie nieuw is, zal er in de praktijk nog veel te leren vallen. De planning is om de visie in 2025 te evalueren en waar nodig bij te stellen.

Planning en uitvoering

De planning is om na het vaststellen van de Inspraak- en participatieverordening deze te publiceren in DROP en de oude Inspraakverordening van 2005 in te trekken. Na publicatie treedt de nieuwe verordening in werking.

Vervolgens starten we na het vaststellen van de participatievisie met het opstellen van de Toolkit participatie. In deze Toolkit komen de werkwijzen, routes en verschillende aanpakken voor participatie naar voren.

Het college van burgemeester en wethouders,

Leo Pieter Stoel	Iwan Valk
burgemeester	secretaris-directeur

Besluit

Cluster	**:** staf	**Nummer**	**:**
Portefeuillehouder	**:** Leo Pieter Stoel	**Datum vergadering**	**:**
Onderwerp	**:** Participatie Ameland		

De raad van de gemeente Ameland,

besluit

vast te stellen
1. Participatievisie Ameland
2. Inspraak- en participatieverordening gemeente Ameland 2023

Ballum,

Leo Pieter Stoel voorzitter	Jacqueline Metz griffier